

Promlčení a ochrana spotřebitele

Požadavek procesních pravidel, aby spotřebitel podal žalobu ve lhůtě tří let od data, kdy došlo k bezdůvodnému obohacení, k němuž může dojít v průběhu plnění dlouhodobé smlouvy, může nadměrně ztěžovat výkon práv, která mu přiznává směrnice 93/13 nebo směrnice 2008/48; taková pravidla porušují zásadu efektivity. Zásada efektivity musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že na žalobu podanou spotřebitelem za účelem vrácení bezdůvodně zaplacených částek v rámci plnění z úvěrové smlouvy na základě zneužívajících ujednání ve smyslu směrnice 93/13 nebo ujednání, která jsou v rozporu s požadavky směrnice 2008/48, se vztahuje tříletá promlčecí lhůta, která začíná běžet ode dne, kdy došlo k bezdůvodnému obohacení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 33 Cdo 2456/2025-164 ze dne 24.2.2026)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobkyně Český spotřebitel s.r.o., se sídlem P., zastoupené Mgr. P.N., advokátem se sídlem P., proti žalované PROFI CREDIT Czech, a.s., se sídlem P., zastoupené JUDr. E.P., MBA, advokátem se sídlem H.K., o 118 622 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 14 C 76/2024, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 2. 2025, č. j. 29 Co 414/2024-125, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 1 (soud prvního stupně) rozsudkem ze dne 22. 7. 2024, č. j. 14 C 76/2024-57, žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni 58 060,66 Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně od 28. 7. 2022 do zaplacení, co do částky 118 622 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl a rozhodl o povinnosti k náhradě nákladů řízení.

2. Městský soud v Praze (odvolací soud) rozsudkem ze dne 13. 2. 2025, č. j. 29 Co 414/2024-125, změnil zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni 118 622 Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % od 28. 7. 2022 do zaplacení a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

3. Odvolací soud vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, že usnesením Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2020, č. j. 33 EXE 1263/2021, potvrzeným usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 3. 2021, č. j. 21 Co 313/2020-239, byla zastavena exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. vedená pod sp. zn. 120 EX 1711/12 u soudního exekutora JUDr. Dalimila Míky, LL.M., na základě rozhodčího nálezů rozhodce Mgr. Marka Landsmanna ze dne 16. 8. 2011, č. j. La 1548/11-18, coby exekučního titulu, a to z důvodu absolutní neplatnosti smlouvy o revolvingovém úvěru uzavřené mezi předchůdcem žalobkyně M. M. a žalovanou dne 28. 11. 2007 a na ní navazující rozhodčí smlouvy pro rozpor s dobrými mravy, na základě které byl předchůdci žalobkyně poskytnut úvěr ve výši 50 000 Kč. Exekuce skončila vymožením pohledávky (žalované bylo vyplaceno 147 830,74 Kč) s tím, že předmětem odvolacího řízení zůstala částka, kterou úvěrový dlužník žalované uhradil před zahájením rozhodčího a exekučního řízení (118 622 Kč s příslušenstvím).

4. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že úvěrová smlouva obsahující řadu nepřiměřených ujednání, i rozhodčí smlouva jsou absolutně neplatné. K námitce promlčení uvedl, že je třeba vzít v úvahu, že šlo o dlouhodobý finanční vztah, přičemž dlužník jako slabší smluvní strana si nebyl dlouhou dobu vědom, že se žalovaná na jeho úkor obohacuje. S poukazem na judikatorní závěry Soudního dvora Evropské unie uvedené znamená, že nelze uplatnit takové promlčecí doby (v daném případě objektivní promlčecí dobu podle obchodního zákoníku), které by marně uplynuly dříve, než spotřebitel získá vědomost o svém ochuzení. Protože se o bezdůvodnosti jím poskytnutého plnění (s výjimkou částky 76 546 Kč s příslušenstvím) dozvěděl prokazatelně 27. 4. 2021, kdy došlo k zastavení exekuce pro nezpůsobilost exekučního titulu, pak od tohoto okamžiku začala plynout čtyřletá promlčecí doba. Žalovanou uplatněnou námitku promlčení proto neshledal opodstatněnou.

II. Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání.

6. Odvolacímu soudu vytýká, že se odchýlil od judikatury dovolacího soudu a Ústavního soudu a že zde jsou další dosud neřešené otázky, jež jasně plynou ze zákona, od něhož se odvolací soud odchýlil. Podané dovolání se týká posouzení otázky běhu promlčení podle zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“). Dovolatelka předkládá k posouzení následující otázky:

- 1) od kdy započne běžet lhůta k vydání bezdůvodného obohacení, jde-li o plnění na neplatnou smlouvu uzavřenou za účinnosti obchodního zákoníku;
- 2) je přípustné vztáhnout počátek běhu promlčecí doby až k okamžiku právní moci rozhodnutí o zastavení exekuce, přestože ustanovení § 394 odst. 2 obch. zák. je lex specialis, užije se přednostně a přesně stanoví, že v případě plnění podle neplatné smlouvy počíná běžet promlčecí doba ode dne, kdy k plnění došlo;
- 3) zda - pokud bylo plnění na neplatnou smlouvu učiněno před zahájením exekučního řízení, jež se ho netýká - je dán nějaký procesní či jiný důvod, který by bránil podání žaloby na vydání bezdůvodného obohacení bez odkladu; lze se domáhat vrácení plnění uhrazeného dobrovolně před exekučním řízením a nikoliv čekat na jeho zastavení; kdy v takovém případě započne běh promlčecí doby;
- 4) zda - při užití zásady efektivity - může být vědomost o vzniku bezdůvodného obohacení u plnění poskytnutého před zahájením exekučního řízení spojována až s právní mocí rozhodnutí o zastavení exekuce, přestože oprávněný z bezdůvodného obohacení znal všechny skutečnosti zakládající vznik bezdůvodného obohacení již dříve, nejpozději v okamžiku podání návrhu na zastavení exekuce, v němž všechny rozhodné skutečnosti tvrdil; od jakého okamžiku začne běžet promlčecí lhůta u takto uhrazeného dobrovolného plnění;
- 5) zda je závěr odvolacího soudu o neužití úpravy obecné promlčecí doby v § 397 obch. zák., kdy je třeba zkoumat subjektivní povědomí o objektivní okolnosti - vzniku bezdůvodného obohacení - ve vztahu k úpravě § 394 odst. 2 obch. zák. výkladem contra legem, který je při uplatňování zásady efektivity založen na výkladu Směrnic 2008/48/ES a 93/13/EHS výkladem nepřipustným, nemají-li směrnice přímé účinky, a zda je jejich uplatňování v přímém rozporu s textem a smyslem daného ustanovení nepřipustné;
- 6) zda se lze - v poměrech projednávané věci a při užití zásady efektivity - odklonit od úpravy § 408 odst. 1 obch. zák.;

Odvolacímu soudu vytýká, že neaplikoval (speciální a komplexní) úpravu promlčení v obchodním

zákoníku. Prosazuje, že u plnění hrazených úvěrovým dlužníkem dobrovolně před zahájením exekučního řízení nebyl žádný (ani procesní) důvod, který by bránil podání žaloby na vydání bezdůvodného obohacení. Nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že teprve s právní mocí usnesení o zastavení exekuce mohla žalobkyně (popř. její právní předchůdce) důvodně podat žalobu, pokud se o tom, že došlo na úkor dlužníka k získání bezdůvodného obohacení a kdo je nabyt, dozvěděl nejpozději v době podání návrhu na zastavení exekuce.

7. Žalobkyně se k dovolání podrobně vyjádřila a navrhla, aby je Nejvyšší soud odmítl.

III. Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Podle § 241a odst. 1 věty první o. s. ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

11. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnými osobami (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení (§ 241 odst. 1 o. s. ř.). Jde-li o otázku promlčení práva úvěrového dlužníka na vydání bezdůvodného obohacení uplatněného vůči poskytovateli úvěru, Nejvyšší soud se již vyjádřil k situacím, kdy se úvěrový dlužník domáhal po poskytovateli úvěru vrácení plnění vymožených v rámci exekuce nařízené podle rozhodčího nálezu, která byla posléze zastavena (srov. judikaturu uvedenou v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2025, sp. zn. 33 Cdo 1461/2025), právní otázka promlčení práva na vrácení plnění poskytnutého úvěrovým dlužníkem (před vydáním rozhodčího nálezu) na základě smlouvy, která byla posléze shledána neplatnou, však dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena, proto je dovolání přípustné (§ 237 o. s. ř.).

IV. Důvodnost dovolání

12. Rozhodné hmotné právo se v dané věci podává z § 3028 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014, věc se tudíž posuzuje podle dosavadních právních předpisů, tj. zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), a zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2023 (dále opět jen „obch. zák.“), neboť smlouva byla uzavřena před tímto datem (28. 11. 2007).

§ 52 odst. 1 obč. zák.

Spotřebitelskými smlouvami jsou smlouvy kupní, smlouvy o dílo, případně jiné smlouvy, pokud smluvními stranami jsou na jedné straně spotřebitel a na druhé straně dodavatel.

§ 55 odst. 1 obč. zák.

Smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení.

§ 56 odst. 1 obč. zák.

Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran.

§ 394 odst. 2 obch. zák.

U práva na vrácení plnění uskutečněného podle neplatné smlouvy počíná promlčecí doba běžet ode dne, kdy k plnění došlo.

§ 397 obch. zák.

Nestanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.

§ 408 obch. zák.

Bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona skončí promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty (odstavec 1). Bylo-li právo pravomocně přiznáno v soudním nebo rozhodčím řízení později než tři měsíce před uplynutím promlčecí doby nebo po jejím uplynutí, lze rozhodnutí soudně vykonat, jestliže řízení o jeho výkonu bylo zahájeno do tří měsíců ode dne, kdy mohlo být zahájeno (odstavec 2).

13. Právní závěr, že úvěrová smlouva ze dne 28. 11. 2007 uzavřená mezi předchůdcem žalobkyně a žalovanou, jejíž součástí byla i rozhodčí doložka, je smlouvou spotřebitelskou a že se jedná o smlouvu jako celek absolutně neplatnou z důvodu, že obsahovala nepřiměřená ujednání, dovoláním zpochybněn nebyl.

14. Argumentace dovolatelky včetně formulace předložených otázek je založena na nesouhlasu se závěrem odvolacího soudu, který neuplatnil objektivní promlčecí dobu, tedy úpravu § 394 odst. 2 ve spojení s § 397 obch. zák., nýbrž počátek běhu promlčecí doby pro uplatnění nároku z bezdůvodného obohacení (konkrétně části představující plnění úvěrového dlužníka před zahájením rozhodčího a exekučního řízení) spojil s okamžikem, kdy nabylo právní moci usnesení soudu o zastavení exekuce.

15. Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu vznikne-li bezdůvodné obohacení plněním z neplatného právního úkonu a jedná-li se o obchodněprávní vztah, řídí se otázka promlčení příslušnými ustanoveními obchodního zákoníku, konkrétně § 394 odst. 2 obch. zák., promlčecí doba pak § 397 obch. zák. (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 6. 2003, sp. zn. 35 Odo

619/2002, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 26/2004, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 813/2001, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 16/2005, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2008, sp. zn. 32 Cdo 3800/2007). Jde-li o bezdůvodné obohacení vzniklé na podkladě neplatného obchodněprávního vztahu (srov. rozsudek sp. zn. 29 Cdo 1564/2010), je promlčecí doba čtyřletá (§ 397 obch. zák.), přičemž běh promlčecí doby počíná okamžikem (ode dne), kdy k plnění došlo (§ 394 odst. 2 obch. zák.), bez ohledu na to, zda ten, kdo je poskytl, o neplatnosti (právního úkonu) věděl či nikoli. V daném případě se jedná o závazkový vztah spotřebitelský podléhající směrnici Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „směrnice 93/13“) a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008, o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „směrnice 2008/48“).

16. K otázce aplikace zásady efektivity v případě námítky promlčení proti žalobám, které spotřebitelé podali za účelem uplatnění práv, která jim vyplývají z unijního práva, a přímo k aplikaci vnitrostátních pravidel týkajících se promlčení nároků na vrácení bezdůvodného obohacení v případě zneužívající nebo protiprávní povahy smluvního ujednání, se Soudní dvůr Evropské unie vyjádřil například v rozsudku ze dne 22. 4. 2021, LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o., C-485/19, v němž dovodil následující závěry:

(poznámka dovolacího soudu - v citacích je zachováno pojmosloví užitá soudním dvorem)

V případě neexistence unijní právní úpravy v dané oblasti je na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby na základě zásady procesní autonomie upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která právním subjektům vyplývají z unijního práva, přičemž tyto podmínky nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), ani upravené takovým způsobem, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (viz rozsudky ze dne 16. 7. 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, bod 83, jakož i ze dne 6. 10. 2020, La Quadrature du Net a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18, bod 223 a citovaná judikatura).

Pokud jde o zásadu efektivity, podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, analyzován s přihlédnutím k postavení tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem u různých vnitrostátních orgánů. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například právo na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (viz rozsudky ze dne 15. 3. 2017, Aquino, C-3/16, bod 53, a ze dne 9. 7. 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, bod 60).

Povinnost členských států zajistit účinnost práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, s sebou nese zejména pro práva vyplývající ze směrnice 93/13 požadavek účinné soudní ochrany zakotvený rovněž v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, který platí zejména pro procesní podmínky soudních řízení založených na takových právech (viz rozsudky ze dne 17. 7. 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, bod 35, a ze dne 31. 5. 2018, Sziber, C-483/16, bod 49).

Ve světle těchto skutečností je třeba posoudit, zda konkrétní vnitrostátní pravidlo promlčení může být považováno za slučitelné se zásadou efektivity, přičemž se tento přezkum musí týkat nejen délky lhůty dotčené v původním řízení, ale také podmínek jejího použití, včetně právní skutečnosti zvolené pro zahájení běhu uvedené lhůty (viz rozsudek ze dne 9. 7. 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, bod 61).

Pokud jde o námítku promlčení proti žalobám, které spotřebitelé podali za účelem uplatnění práv,

kteřá jim vyplývají z unijního práva, je třeba především uvést, že takové pravidlo není samo o sobě v rozporu se zásadou efektivity, pokud jeho použití v praxi neznemožňuje nebo nadměrně neztěžuje výkon práv přiznaných zejména směrnicí 93/13 a směrnicí 2008/48. Soudní dvůr totiž uznal, že ochrana spotřebitele nemá absolutní povahu a že stanovení přiměřených prekluzivních lhůt pro podání žaloby v zájmu právní jistoty je slučitelné s unijním právem (srov. rozsudky ze dne 9. 7. 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociéte Générale, C-698/18 a C-699/18, bod 56, a ze dne 16. 7. 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, bod 82 a citovaná judikatura).

Konkrétně Soudní dvůr již rozhodl, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 nebrání vnitrostátní právní úpravě, která sice stanoví nepromlčitelnost práva podat žalobu na určení neplatnosti zneužívajícího ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, avšak pro právo podat žalobu směřující k uplatnění restitučních účinků tohoto určení neplatnosti stanoví promlčecí lhůtu, s výhradou, že jsou dodrženy zásady rovnocennosti a efektivity (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. 7. 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociéte Générale, C-698/18 a C-699/18, bod 58, a ze dne 16. 7. 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, bod 84).

Pokud jde o délku promlčecí lhůty, za podmínky, že je tato lhůta stanovena a dopředu známá, lhůta takového rozsahu (v projednávaném případě tříletá) je podle všeho v zásadě dostatečná k tomu, aby dotčenému spotřebiteli umožnila připravit a podat účinný opravný prostředek, takže tato délka sama o sobě není neslučitelná se zásadou efektivity (srov. též rozsudky ze dne 9. 7. 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociéte Générale, C-698/18 a C-699/18, body 62 a 64, a ze dne 16. 7. 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, bod 87 a citovaná judikatura).

Pokud však jde o začátek běhu přezkoumávané promlčecí lhůty, za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci (šlo o vrácení poplatků zaplacených spotřebitelem v průběhu trvání smlouvy, který podal žalobu až poté, co úvěr splatil), existuje nezanedbatelné riziko, že se dotčený spotřebitel během stanovené lhůty nebude dovolávat práv, která mu přiznává unijní právo (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. 3. 2020, OPR-Finance, C-679/18, bod 22 a citovaná judikatura), což mu znemožní uplatnění těchto práv.

V případě, že tříletá lhůta začíná běžet ode dne, kdy došlo k bezdůvodnému obohacení, a k promlčení dojde i v případě, že spotřebitel není schopen sám posoudit, zda je smluvní ujednání zneužívající, nebo nevěděl o zneužívající povaze dotčeného smluvního ujednání, je nezbytné zohlednit nerovné postavení, v němž se nacházejí spotřebitelé vůči prodávajícím nebo poskytovatelům z hlediska vyjednávací síly i úrovně informovanosti, a okolnost, že je možné, že spotřebitelé neznají, nebo si neuvědomují rozsah svých práv vyplývajících ze směrnice 93/13 nebo ze směrnice 2008/48 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. 7. 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociéte Générale, C-698/18 a C-699/18, body 65 až 67, a ze dne 16. 7. 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, bod 90 a citovaná judikatura).

Je třeba vzít v potaz, že úvěrové smlouvy jsou obecně plněny po dlouhou dobu, a pokud je tedy událostí, která vede k počátku běhu tříleté promlčecí lhůty, jakákoli platba uskutečněná dlužníkem, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, nelze vyloučit, že přinejmenším u části uskutečněných plateb dojde k promlčení ještě před tím, než skončí platnost dotčené smlouvy, takže takový režim promlčení může spotřebitele systematicky zbavovat možnosti domáhat se vrácení plateb uskutečněných na základě smluvních ujednání, která jsou v rozporu s uvedenými směrnicemi.

Požadavek procesních pravidel, aby spotřebitel podal žalobu ve lhůtě tří let od data, kdy došlo k bezdůvodnému obohacení, k němuž může dojít v průběhu plnění dlouhodobé smlouvy, může nadměrně ztěžovat výkon práv, která mu přiznává směrnice 93/13 nebo směrnice 2008/48; taková pravidla porušují zásadu efektivity (v tomto smyslu obdobně rozsudky ze dne 9. 7. 2020, Raiffeisen

Bank a BRD Groupe Société Générale, C-698/18 a C-699/18, body 67 a 75, a ze dne 16. 7. 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, bod 91).

Ve vztahu k právům spotřebitele vyplývajícím z ustanovení směrnice 93/13 nemá žádný význam úmysl prodávajícího nebo poskytovatele, který vedl k ujednání kvalifikovanému jako zneužívající, a jeho prokazování spotřebitelem; totéž platí, pokud jde o čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48. Z toho vyplývá, že ani případná možnost prodloužení tříleté promlčecí lhůty pod podmínkou, že spotřebitel prokáže úmysl prodávajícího nebo poskytovatele, nemůže vyvrátit závěr uvedený v předchozím bodě.

Zásada efektivity musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že na žalobu podanou spotřebitelem za účelem vrácení bezdůvodně zaplacených částek v rámci plnění z úvěrové smlouvy na základě zneužívajících ujednání ve smyslu směrnice 93/13 nebo ujednání, která jsou v rozporu s požadavky směrnice 2008/48, se vztahuje tříletá promlčecí lhůta, která začíná běžet ode dne, kdy došlo k bezdůvodnému obohacení.

17. K obdobným závěrům se Soudní dvůr Evropské unie přihlásil i v dalších rozhodnutích (srov. rozsudek ze dne 8. 9. 2022, ve věci BS, LS proti M, C- 82/21, rozsudek ze dne 25. 4. 2024, ve věci FCC, MAB proti Caixabank SA, C-484/21, rozsudek ze dne 14. 12. 2023, ve věci TL, WE proti Insolvenčnímu správci Getin Noble Bank S.A., dříve Getin Noble Bank S.A., C-28/22, rozsudek ze dne 9. 7. 2020, SC Raiffeisen Bank SA proti JB a BRD Groupe Société Générale SA proti KC, C-698/18 a C 699/18, nebo rozsudek ze dne 25. 1. 2024, Caixabank SA proti WE, XA, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA proti TB, UK, a Banco Santander SA proti OG a OK, PI proti Banco Sabadell SA, C-810/21, C- 811/21, C-812/21 a C-812/21).

18. S přihlédnutím k výše uvedenému se Nejvyšší soud ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, že aplikace úpravy promlčení (§ 394 odst. 2 ve spojení s § 397 obch. zák.), která váže počátek běhu promlčecí doby na dobu, kdy byla poskytnuta plnění, o jejichž restituci se vede spor, v projednávané věci představuje omezení zásady efektivity jakožto nástroje pro efektivní možnost uplatnění práv spotřebitele jako slabší strany závazkového vztahu. Žalovaná přijímala plnění od úvěrového dlužníka s vědomím, že jde o plnění na platný závazkový vztah, což plyne i z jejího dalšího postupu, kdy poté, co úvěrový dlužník přestal plnit, podala návrh na vydání rozhodčího nález, jímž se domáhala dalších plnění a následně jejich vymožení v exekuci. Ani úvěrový dlužník si v té době nebyl vědom a nemohl vědět o nepřiměřených ujednáních ve smlouvě včetně důsledků z toho plynoucích, tedy ani to, že plní bezdůvodně. Pokud by okamžikem počátku běhu promlčecí doby byl den, kdy byla poskytována jednotlivá plnění, uplynula by promlčecí doba dříve, než by spotřebitel vůbec mohl objektivně nabýt vědomost o možnosti uplatnit nárok z bezdůvodného obohacení. Aplikace ustanovení § 394 odst. 2 obch. zák. by tak ve shodě s výše citovanými závěry Soudního dvora Evropské unie znemožnila účinnou právní ochranu majetkových zájmů spotřebitele. Nic nebrání aplikaci čtyřleté promlčecí doby ve smyslu § 397 obch. zák., která však nezapočala běžet okamžikem, kdy bylo plněno, nýbrž okamžikem právní moci rozhodnutí o zastavení exekuce, a to sice dnem doručení usnesení o zastavení exekuce povinnému (dne 27. 4. 2021), kdy bylo postaveno najisto, že úvěrový dlužník plnil bezdůvodně. Nárok na vydání bezdůvodného obohacení byl žalobkyní u soudu uplatněn dne 2. 4. 2024, tedy včas. Odvolací soud tak dospěl ke správnému právnímu závěru o počátku běhu promlčecí doby.

19. Dovolací soud dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. jako nedůvodné zamítl.

Další články:

- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)